

Folketingets Finansudvalg
Christiansborg

Dato: 20. maj 2021

Enhed: KFI
Sagsbeh.: FMN-SGF
Sagsnr.: 2021/003334
Dok.nr.: 237963
Bilag: Ingen

Forsvarsministeriet
Holmens Kanal 9
1060 København K

Sagsbehandleren direkte:
Tlf.: +45 7281 0282
E-mail: sgf@1net.fmn.dk

Årlig status for anskaffelsen af den danske F-35a joint strike fighter kampflykapacitet

Den 14. december 2017 tiltrådte Finansudvalget akt. 31 om anskaffelse af 27 kampfly af typen F-35A Joint Strike Fighter med tilhørende udstyr og simulatorer mv. med en totaludgift på op til 16.374,4 mio. kr. (2017-pl). Finansudvalget blev i den sammenhæng oplyst, at Forsvarsministeriet årligt orienterer om projektets bevillingsudvikling. Denne orientering følger heraf.

F-35-anskaffelsen følger af Aftale mellem daværende V-regering, Socialdemokraterne, Dansk Folkeparti, Liberal Alliance og Det Radikale Venstre om anskaffelse af nye kampfly af juni 2016. Det Konservative Folkeparti tilsluttede sig aftalen den 28. november 2016.

I forlængelse af Finansudvalgets tiltrædelse af akt. 31 af 14. december 2017 gennemførte Forsvarsministeriet via Nationalbanken kurssikring af behovet for amerikanske dollars i anskaffelsesperioden. Forsvarsministeriet orienterede ved akt. 75 af 21. marts 2018 Finansudvalget om, at kurssikringen og periodeforskydninger samlet set havde medført et mindre behov på 899,8 mio. kr. (2017-pl). Totaludgiften for F-35-anskaffelsen blev på den baggrund nedjusteret til 15.474,6 mio. kr. (2017-pl).

Siden sidste orientering af Finansudvalget den 7. maj 2020 har programmet skulle tilpasse sig konsekvenserne af den globale COVID-19 pandemi, hvilket bl.a. betød, at de første fly blev forsinket ca. 4 måneder fra produktionslinjen ved leverandøren. I dialog med det internationale programkontor i USA og leverandøren er den danske leveranceplan for fly og udstyr blevet justeret i løbet af 2020. Justeringen er sket med henblik på at håndtere COVID-19 relaterede forsinkelser samt at opnå en mere robust implementeringsplan.

Det medførte en tidsmæssig forskydning af den periode, hvor Danmark ikke vil være i stand til at deltage i internationale operationer med en kampflykapacitet, jf. særskilt orientering til Finansudvalget om tidsmæssige justeringer i F-35 kampflyanskaffelsen af 15. december 2020.

På trods af de vanskelige omstændigheder som følge af COVID19 pandemien har Danmark modtaget de to første fly, som er tilgået pilottræningscenteret på Luke Air Force Base i USA. Samtidig er dele af våbenpakken til flyene nu under anskaffelse. I løbet af 2020 er der i øvrigt indgået yderligere forpligtelser til det fælles globale drifts- og vedligeholdelseskoncept.

For at kunne håndtere den ændrede leveranceplan for fly og udstyr har det danske F-35 program i slutningen af 2020 udarbejdet en ny betalingsplan. Den nye betalingsplan afspejler de ændrede betalingsforudsætninger og dermed et ændret likvidt behov. Kurssikringen i USD er som følge heraf justeret.

Tabel 1 viser den forventede totaludgift for F-35 anskaffelsen jf. bevillingen på akt. 75 af 21. marts 2018, og de årlige statusrapporteringer der siden har fundet sted årligt til Finansudvalget.

Tabel 1: Status ift. orienterende aktstykke 75

(2017-pl)	Orienterende akt. 75 af marts 2018	Status pr. 31/12 2018	Status pr. 31/12 2019	Status pr 31/12 2020
Anlægsinvesteringer	15.260,6 mio. kr.	15.260,6 mio. kr.	14.316,8 mio. kr.	13.907,0 mio. DKK
Programorganisation	214,0 mio. kr.	214,0 mio. kr.	261,4 mio. kr.	272,4 mio. DKK
I alt	15.474,6 mio. kr.	15.474,6 mio. kr.	14.578,2 mio. kr.	14.179,4 mio. DKK

Som det fremgår af tabel 1 er de forventede udgifter til anlægsinvesteringer faldet siden sidste orientering. Dette skyldes bl.a. et forventet yderligere fald i stelpriserne på flyene som følge af estimerede lavere produktionsomkostninger. Dertil kommer justeringen af kurssikringen i USD.

Der eksisterer dog fortsat en række usikkerheder, der kan medføre øgede udgifter. I den forbindelse skal det bemærkes, at COVID-19 implikationerne endnu ikke har materialiseret sig i priserne på flystel, hvorfor højere anskaffelsespriser i kommende produktionsserier ikke kan udelukkes. Dertil kommer højere produktionsomkostninger, som følge af Tyrkiets eksklusion fra F-35 programmet.¹

Endvidere har prisindeksreguleringen af bevillingen til kampflyanskaffelsen på finansloven været lavere end den prisfremskrivning, der finder sted i USA for kampfly. Det har betydet, at der indtil nu er realiseret en merudgift på ca. 730 mio. kr. for det danske F-35 program, som følge af forskellen mellem den danske og amerikanske prisfremskrivning. Der vil løbende opstå et yderligere indeksbestemt tab, så længe der er en lavere indeksudvikling af finanslovsbevillingen til kampflyanskaffelsen i Danmark end prisfremskrivningen i USA.

¹ Tyrkiets eksklusion fra F-35 programmet har medført behov for et nyt aftalegrundlag (Memorandum of Understanding) mellem JSF partnerlandene for Production, Sustainment and Follow-on Development fasen, jf. nærmere nedenfor.

Det fremgår endvidere af tabel 1, at de forventede udgifter til programorganisationen er steget siden sidste orientering. Stigningen skyldes bl.a. administrationen af støjkompensationsordningen i medfør af aftalen mellem regeringen, Venstre, Liberal Alliance, Det Konservative Folkeparti og Radikale Venstre om kompensation for F-35 kampflystøj fra Flyvestation Skrydstrup af 15. november 2019. Det har været nødvendigt at ansætte et antal sagsbehandlere til at gennemføre analyser, håndtere ansøgninger mv.

Det skal bemærkes, at den samlede økonomiske ramme til kampflyanskaffelsen i medfør af den politiske aftale af juni 2016 udgør ca. 20 mia. kr. (2015-pl). Det omfatter bl.a. driftsudgifter i relation til F-35 kampflykapaciteten, udgifter til bygge- og anlægsarbejder på Flyvestation Skrydstrup samt udgifter til støjkompensation til naboer af flyvestationen, som ikke er en del af den førnævnte bevillingsmæssige hjemmel tilvejebragt med akt. 31 af 14. december 2017 og akt. 75 af 21. marts 2018.

Ift. driftsudgifter i relation til F-35 kampflykapaciteten skal det bemærkes, at det amerikanske programkontor har meddelt, at tidligere målsætninger for reduktion af drifts- og vedligeholdelsesomkostninger har været for ambitiøse. Estimerne fra det amerikanske programkontor er derfor blevet justeret. Som konsekvens er den danske betalingsplan tilpasset, så den afspejler, at der må forventes højere løbende drifts- og vedligeholdelsesudgifter i anskaffelsesperioden.

Der er i løbet af 2020 skrevet kontrakt på hovedparten af bygge- og anlægsarbejderne for F-35 byggeriet på Flyvestation Skrydstrup. På baggrund af de indkomne tilbud er anlægsudgifterne steget fra ca. 1,1 mia. kr. til ca. 1,2 mia. kr. Kontraheringen har medvirket til at reducere det økonomiske risikobillede for byggeriet. F-35 byggeriet forventes færdigt til juni 2023. COVID-19 situationen udgør dog en særlig usikkerhed for byggeprojektet.

I forbindelse med indgåelsen af aftalen af 15. november 2019 om kompensation for F-35 kampflystøj fra Flyvestation Skrydstrup var vurderingen en nettoudgift på ca. 250 mio. kr. til støjkompensation. Det er fortsat forventningen, at nettoudgifterne til støjkompensation kan holdes inden for de 250 mio. kr. Der er dog stor usikkerhed forbundet med prognosen, idet borgernes valg af kompensationsmodel samt størrelsen af tab relateret til opkøbte ejendomme vil have stor betydning for den faktiske udgift. I 2020 er der udbetalt ca. 20 mio. kr. i kompensation til borgere i området omkring Flyvestation Skrydstrup.

I sidste orientering til Finansudvalget var det forventningen, at de samlede udgifter til kampflyanskaffelsen kunne holdes inden for, men tæt på, rammen af den samlede kampflyøkonomi på ca. 20 mia. kr. (2015-pl). Det er fortsat tilfældet. Som følge af ovenstående bevægelser og usikkerheder er det dog vurderingen, at den økonomiske ramme til kampflyanskaffelsen er under øget pres. Særligt forskellen mellem den danske og amerikanske prisfremskrivning samt den fortsatte globale

COVID-19 pandemi vurderes fremadrettet at kunne påvirke den samlede økonomiske ramme negativt.

Det skal i den sammenhæng bemærkes, at der som oplyst i akt. 31 af 14. december 2017 ud fra et forsigtighedsprincip er båndlagt ca. 800 mio. kr. (2017 pl) på materielplanen til finansiering af eventuelle uforudsete fordyrelser. På nuværende tidspunkt vurderes det ikke relevant at tage de båndlagte midler i anvendelse. Såfremt de anførte usikkerheder, herunder implikationer af COVID-19 pandemien, indtræder, kan det ikke udelukkes, at hel eller delvis anvendelse af de båndlagte midler kan blive nødvendig. Det forudsætter i givet fald særskilt politisk stillingtagen i regeringen og partierne bag den politiske aftale.

Afslutningsvis skal oplyses, at der på baggrund af blandt andet Tyrkiets eksklusion fra det internationale F-35 program, er udarbejdet et nyt aftalegrundlag (Memorandum of Understanding - MoU) mellem Joint Strike Fighter (JSF) partnerlandene for Production, Sustainment and Follow-on Development (PSFD) fasen i løbet af 2020. Det bemærkes, at der igennem F-35 kapacitetens levetid vil være et øget økonomisk behov på de fællesfinansierede områder i forhold til, hvad det nuværende MoU-aftalegrundlag forpligter partnerlandene til at betale. I det nye MoU-aftalegrundlag udvides de samlede forventede udgiftsrammer derfor med henblik at kunne håndtere de seneste vurderede fællesfinansierede økonomiske behov.

Som oplyst i akt. 31 af 14. december 2017 har afholdelse af udgifterne til Danmarks deltagelse i JSF samarbejdet indtil nu være hjemlet i akt. 79 af 30. januar 2007. Med det reviderede aftalegrundlag annulleres akt. 79 af 30. januar 2007 hermed.

Forsvarsministeriet har på de årlige finanslove hjemmel til at afholde betalinger til samarbejdsprojekter vedrørende udvikling og produktion af materielkapaciteter under § 12.13.02 Materieldrift.

Danmark underskriver på det grundlag det nye aftalegrundlag for fællesfinansierede områder i F-35 programmet (JSF PSFD MOU) inden den 30. juni 2021.

Med venlig hilsen

Trine Bramsen